

Jaký má být kněz?

P. František Šourek, pro slovenské vysílání Radia Vatikan

„Kněz skoro nikdy není přijímán s lhostejností.“ (François Moriac) Buď lidi přitahuje, nebo odpuzuje. O knězi v křesťanském smyslu se hovořilo a hovoří i dnes – nejen v církevních kruzích, ale i mimo ně. Jednak dobromyslně s cílem pomoci jim plnit jejich poslání, ale i kriticky, a to pro nedostatky, které jsou každému knězi vlastní. A tyto kněžské jsou velmi viditelné, protože život kněze je nejednou sledovaný pod lupou. Jedno je jisté. Úloha a poslání kněze v současné společnosti, která se neuvolněně rychle mění, potřebuje obnovu. Společnost potřebuje kněžské vzory, které by byly přitažlivé pro dnešního kněze. Jako opakující se refrén v dějinách je tedy možné slyšet otázku: Jaký má dnes vlastně být kněz? Kladou si ji představení kněžských seminářů, osobně si ji klade každý, kterého Pán povolal, aby ho následovali. Tedy, jaký má být kněz?

Kněz musí být velký a malý zároveň. Vznešený duchem, jako by byl královského rodu, ale současně jednoduchý a skromný jako služebník. Musí to být hrdina, který zvířil sám nad sebou; bojovník, který zápasil s Bohem a zároveň s ďáblem, kterému Bůh odpustil. Musí být pramenem svatého života, služebníkem slabých, bojácných a nejistých, ale pánem a vládcem svých vlastních tužeb a přání. Bojovníkem, který se nepoklonkuje nikomu z velkých tohoto světa, ale sklání se před malými, bídnými a bezbrannými. Kněz musí být tím, kdo následuje svého Mistra; musí vést duchovní zápasy, žebrákem prosícím se vztaženými rukama, ale i heroldem přinášejícím drahocenné dary.

Kněz musí být mužem na bitevním poli a matkou u lůžek nemocných. Musí být starcem v rozjímání, ale dítětem v děle. Musí upírat svou mysl a srdce na vyšší sféry, ale nepodceňovat ani malé věci. Být nositelem radosti a pokoje, hlasatelem radostné zvěsti, ale dělníkem musí poznat i bolest. Kněz musí být jasný v myšlení a přímý v řeči. Musí být přitelem pokoje, ale nepřitelem neinnosti. Kněz musí být velký a malý zároveň.

Co konkrétně znamená malý a velký zároveň naznačuje i následující příběh z mládí argentinského kardinála Eduarda Tironia, který dlouhá léta pracoval v několika vatikánských kongregacích:

Stal se ze mě kněz. Po těchto desíti letech po vysvěcení mne mý biskup chtěl poslat na studia do Říma. Ale já, uvědomujíc si špatné zdraví své matky, jsem trochu váhal. A tak jsem se nejdříve na její skutečný zdravotní stav šel zeptat jejího ošetřujícího lékaře. Ten mi řekl, že s máminým srdcem je to asi tak, jako s křehkostí skla. Může ještě žít i desítky let, ale stejně tak může v okamžiku zemřít. Rozhodl jsem se tedy neodcestovat do Říma a oznámil jsem to i mém biskupovi. Ta mi řekl: „Synu, za odmítnutí jít do Říma jako turista bych ti byla vděčná. Ale tebe tam posílá biskup, aby ses lépe připravil na službu Církvi. Ty tam musíš jít. Pokud je Boží vůle abych zemřela, když u mne nebudeš, stane se to, i kdybys byl zrovna ve vedlejší místnosti... Odcestoval jsem tedy na studia do Říma a úspěšně jsem je ukončil a vrátil se domů. Mámu si Pán povolal k sobě, když mi bylo 82 let a zemřela v mém náručí.“

„V každém z nás přebývají tři osoby. Ta, kterou vidí jiní, ta kterou vidíme my a ta, kterou vidí Bůh.“ Miguel Unamuno (španělský spisovatel a filosof)

Tři uvedené osoby, které soužití v našem nitru představují tři odlišné osoby, kterými se projevuje naše „já“. Právě v něm je tu vnější zdání, které často klame, jak je patrné z pojmu samotného. Pak je pravá identita, která ale není nevyhnutelně povodná, protože kněz dokáže klamat a oklamat i sebe samotného a to tehdy, když jednoduše ignoruje nebo si nevšimá toho, co se nachází v hlubinách jeho duše a v domě. Nakonec je tu pravdivost pohledu, kterým nás vidí samotný Bůh. Boží zrak proniká pod každý, jakkoli tvrdý povrch. Prohlédne každý druh naší sebeobrany, dostává se až do srdce, do nejtajnějších hlubin našeho „já“. Pokojný je kněz, který dokáže odstranit všechny vzpomínuté rozdíly a sjednotit vše v přímé a upřímné, nepokryté „já“. Je to nejvyšší náročná úloha. Tuším nespílitelná. Ale tímto směrem se musíme usilovat kráčet všichni, kteří se považujeme za skutečné vyznavače Krista. Vyznavače toho, který a kdikoli byl velký, stal se malým a který jediný o sobě prohlásil, že je Cesta, Pravda a Život.